

Venček pomladnih spevov.

Majnikovi kraljici.

Češčena Marija!

Zvonovi zadoneli,
na lepi Sveti gori
ob prvi mladi zori —
nebeško so zapeli:
„Češčena si, Marija!“

In romarjev krdelo
stopilo je hitreje,
molilo je srčneje,
gorečnejše zapelo:
„Češčena si, Marija!“

In duša, srce moje,
z velikim upom moli;
kot še poprej nikoli
navdušeno mi poje:
„Češčena si, Marija!“

Milosti polna.

Odšel je sin v tujino,
v tujino prevarljivo,
doma pa pustil mater,
oj, mater staro, sivo.

In mamica let sedem
molila je za sina,
da ne bi ga zmotila,
prevarala tujina.

Pred Tolažnico tožnih
je vsak večer klečala:
„O milosti ti polna!“
je vsak večer klicala.

„V tujini vari sina!
Tam so nevarna pota.
Ne daj, da bi zvalila
ga v svoje mreže zmoti!“

Minilo let je sedem;
sin vrnil se vesel je.
Uslišane goreče
nje prošnje so in želje!

Gospod je s teboj!

Pred krutim Herodovim mečem
Marija in Jožef bežita
v Egípet, tja v daljno deželo,
objeto od solnčnega svita.

Skrbljivo z osličem gre Jožef,
sedi na osliču Marija,
pa gleda in pazi na Sinka,
ljubeč ga na prsi privija.

Čez tuje le romata kraje,
kjer vedno je lahko nezgoda;
a vodi vsemočna ju roka —
oj roka vladarjev Gospoda.

Blagoslovljena si med ženami!

Tam v tihi svoji sobi,
tam v mestu Nazaretu
kleči Marija sveta
in bere pismo sveto:
„Ko žezlo bo odvzeto

od Juda, bo pognala
mladika zelen cvet!
Tokrat konča se reva,
ki v širni svet odmeva,
rešenje pride ljudstvom.“

In glej nebeški žar
obda vso sobico
in angel bel,
nadangel Gabrijel,
stoji pred njo:

„Pozdravljena, pozdravljena,
devica med ženami,
ti najbolj slavljenja!
Izbral te je Gospod
za mater Sinu svojemu,
ki rešil bo človeški rod!“

Marija pa ponižno
na prsi glavo skloni
in tiho šepeta:
„Le dekla sem Gospodova.“

In blagoslovljen je sad tvojega telesa.

„Kaj je, kaj je danes pač
okrog Betlehema,
da je vsa obžarjena,
z žarki vsa obdarjena
pokrajina nema,
ko je vendar noč?“

čudijo pastirčki se
tam na trati betlehemski.
Pa priplava angel bel
in zapoje z rajskim glasom:
„Naj se veseli ves svet,
v bedo prej in greh zaklet!“

Danes zarja vstaja
čista bolj kot solnce,
danes se poraja
odpuščanje vsem ljudem,
danes je iz raja
prišel božji Sin
sam na grešni svet!“

Jezus.

Pred tabernakljem, glej, utriplje
samotne večne luči žar,
in prámene iskreče siplje
na kamenit oltar.

A v tabernaklju milo kliče
in vabi dobri Jezus-Bog,
nedolžne kliče otročiče
ljubitelj On otrok:

„Otroci, pridite sem k meni;
pod moj stopite božji krov,
vi mali in nezadolženi,
da dam vam blagoslov!“

Hitite urno v cerkev, mali,
nedolžni vi in jasnih lic!
Kaj bodo angelci dejali,
če bo zaman ta klic!?

Sveta Marija.

Majnik prišel je,
majnik vesel je
zvilil iz tal
šmarnice bele,
rožlice tvoje,
sveta Marija!

Deklice zale
šmarnic nabrale,
v venec povile,
pa okrasile
tvoj so oltar,
sveta Marija!

Deklice srečne
ve ste nedolžne!
Bolj kakor šmarnice,
vas je veselo
gledala Mati, —
sveta Marija!

Mati božja.

Že mesto Betlehem
brezskrbno sladko spava...
A tam za Betlehemom
tam vlada dan,
ves z žarki obsejan,
in tam nad hlevcem

krdelo plava
krilatih angelov,
ki pevajo:
„Bogu v višavah slava!“
In v hlevu tam
kleči deviška Mati

in moli Sina svojega — Boga
vsa srečna...
In sveti Jožef
se blaženo smehlja
in gladi dolgo brado
vso od srebra...

Prosi za nas grešnike zdaj!

V cerkev je prišel
in pred kip je pal
božje Matere,
tamkaj zdihoval,
tamkaj je ihtel:

„Božja Mati ti,
prosi ti za nas,
za nas grešnike!
Milosten obraz
nam pokaži ti!“

Da, grešil sem res,
mnogo sem grešil.
A čez dušo vso
se mi je razlil,
Mati, bridek kes...“

In sladak ogrel
žar mu je srce,
odpuščanja žar;
in iz cerkve je
potolažen šel...

In ob naši smrtni uri.

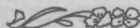
Še eno rožo
naj v venec ti povijem,
še eno pesem
naj iz srca izlijem!

V tujini, Mati,
oh, so nevarna pota,
ob vsaki stezi
preži lokava zмотa.

A ti Marija,
mi zvezda jasna bodi,
ti me, o Mati,
po pravi poti vodi!

In ko potrka
nam mrzla smrt na duri —
oj prosi za nas
ob naši smrtni uri. Amen.

Bogumil Gorenjko.

Potoček.

Potoček v gorski strugi
veselo v dol hiti;
ne zmeni se za petje,
ki z gore se glasi.

Prijetno žuboreva,
veselo skače v dol,
da tudi tam osveži
cvetice naokol.

In pride deca trgat
— v očeh čistosti žar —
in Majniški Mariji
jih nosi na oltar.

Mokriški.

Veseleje kot nekdam!

Solnčni žarki sevajo
vse mileje,
srca spet ogrevajo
vse topleje,
ptičke spet prepevajo
vse sladkeje
kot nekdam.

Srce moje
pesmi poje
veseleje kot nekdam.
Kdo bi pač ne pel,
ko miloben vetrec
spet nam je zavel,
ko prinesla vesna
spet je maj vesel?

Bogumil Gorenjko.

Zopet pomlad!

Na perutih lahni, rožnih
zopet plava k nam pomlad,
kakor ptica lahkokrila
prek dehtečih cvetnih trat.

Kakor nova zlata zora,
ki se vzpenja čez nebo;
jasnočista, rajskomila
kakor deteta oko.

In s pomladjo nada vzhaja,
bije srce živo spet,
in oko jasneje naše
gleda v prenovljeni svet.

Mokriški.

Spet ozelenele so livade . . .

Spet ozelenele
so livade,
gorki dih so občutile
vesne mlade.

Spet je vsa narava
oživelala
in prostrana vsa planjava
zadehtela.

Krasna nas pomlad je
obiskala,
da pri nas le dolgo
bi ostala!

Ratislav Selski.

Škrjančkov slovo.

Škrjanček je zletel
pod sinje nebo,
pa pesem zapel je
pomladi v slovo:

„Oj vesna vesela,
zakaj že bežiš,
zakaj že, o vesna,
nam cvetje sušiš?

Kaj bode brez tebe
zelenje vseh trat,
metuljčki in ptički,
povej mi, pomlad?“

„Če tu bi ostala,
kje bil bi kak sad,
povej mi, škrjanček!“
je rekla pomlad.

Bogumil Gorenjko.

Starčkova zahvala.

Zahvalim te, mogočni Bog,
ker si podaljšal mi življenje,
da g'edam zopet, kak se log
ogrinja v cvetje in zelenje!

V osorni zimi za pečjo
obupal sem, da bi čakal
pomlad — in menil sem, da bo
za mano kmalu zvon zaplakal.

Oj dragi vnuk, poskoči zdaj,
da se potresla bo poljana,
saj tebi klije dvojni raj,
mladosti zornie ura rana.

Raduj se zdaj, ko cvet brsti,
da tudi meni radost mlada,
ko zrem te, nada se vzbudi,
čprav mi zadnji las odpada.

Zahvalim te, dobrotni Bog,
ki z mlad m žarom me ogrevaš.
Zahvalim te, da hrib in log
na radost meni v cvet odevaš!

Mokriški.

Večni nas ogrevaj maj!

Gora je ozelenela
in poljana se razcvela.
Solnčni žar ogreva nas,
Sluh nam boža ptičji glas.

Lažje srce, lažja noga,
skrb izginila je mnoga,
da hitimo čili spet
trgat v polje pisan cvet.

Ne premini, doba zlata,
ne uveni, rožna trata!
Ne uveni, zelen gaj,
večno nas ogrevaj maj!

Mokriški.

Pomladno cvetje.

Škrjanček poje, žvrgoli...

Škrjanček poje, žvrgoli,
se zore, jutra veseli.

Škrjanček poje v solnčni dan,
dviguje se nad rožno plan.

Škrjanček poje, žvrgoli,
da kmetu se obraz jasni.

Mu lažji je naporni trud,
ko žar pripeka ga sred grud.

Škrjanček poje, žvrgoli,
pod večerno nebo leti.
Visoko v zraku on pojoč
ratarju vošči: lahko noč!

Mokriški.

Pred uljnjakom.

Oj čebele, izletite
v miljeno pomlad
in posédite na cvetjeh
pisanih livad.

Dol z neba se žarko smeje
v polje solnček zlat
in vas vabi, da bi prišle
sladkih kapljic brat.

Izletite, pohitite
prek cvetočih trat,
da v jeseni bom prešteval
novcev kupček zlat.

Mokriški.

Na polju.

Ah, dan po božji volji —
vse živo je na polji,
kmet trudi se vesel.
Po njivi stopa v nadi,
kar bo sejal spomladi,
v jeseni bode žel.

V naravi sveži, novi
ga ljubljeni glasovi
budrijo glasnih ptic.
Oko zelenje pije,
jasnina čelo krije,
mu dije vonj cvetic.

Ah, dan po božji volji —
oj srečni kmet na polji,
kak nada te poji!
Nad tabo solnce sije,
iz njega duša pije
nadeje srečnih dni.

Mokriški.

Lastavici.

Spet od juga lastavica
k nam je priletela
in na moje sobe okno
kot nekda je sela.

„Kaj je novega na jugu,
drobna lastavica?
Naj mi, naj mi razodene
tvoja govorica!“

„Ah, lepo je tam na jugu!
Vedno tam kraljuje
vesna mlada v rožnem plašču
vedno tam caruje —“

Ali vprašam: „Kje je lepše,
ali v tujem rajju,
kjer se vedno čutiš tujko,
ali v rojstnem kraju?“

Nič ni rekel kljunček
drobne lastavičke —
jaz pa sem na mater spomnil
se in rodne gričke...

Bogumil Gorenjko.

Sedaj je čas!

Kakó lepó oko žari,
kako obraz se vam smeji!
Nedolžnost seva iz očesa,
narava zdrava iz telesa.

Čas srečni, ki ga žiješ zdaj,
ne vrne več se ti nazaj,
prehitro zgasne žar očesa,
prehitro mine moč telesa.

Le rajaj, nežna mladež ti,
dokler ne veš, kaj so skrbi,
Kaj divji vali so življenja,
kaj pota trnja in trpljenja.

Starost bo tu — in le spomin
ostane ti sred razvalin
na srečne ure vrh planin.
In solza v ôku ti leskeče
po dnevih — polnih čiste sreče.

Mokriški.

Kukavica.

Kukavica kukala
v hribu je nad selom,
dedek naš je tiho štel,
zgibal s sivim čelom.

Dvajset je nakukala
ptica let bodočih.
O načrtih je razmišljala
dedek vsemogočih.

A jeseni dedka že
je pokrila ruša — — —
Kukavica kuka spet,
dedek je ne sluša.

Taras Vasiljev.

Koliko še let?

Da bi slišal kukavico,
v gozdek šel je ded,
da bi slišal drobno ptico,
koliko še let
mu napela bo.

„Kúku, kúku, kúku,“ z veje
čuj, sred bukovja.
Sliši ded, na prste šteje —
pa smehlja, smehlja
se mu ves obraz:

„Zdaj pa kar brž drobni vivček
napalimo spet
za en tanek dimček-sivček;
saj mi še deset
je napela let
kukavičica.“

Bogumil Gorenjko.

Le enkrat!

Kakšno pesem, draga mladež,
naj zapojem na pomlad?
Li o solncu, li o pticah,
v čast mar pisanih livad?

Dobro, dobro! Pa o solncu,
ki oživlja cvetni log,
in o cvetkah, ki krasijo
nam stezice kroginkrog.

In o zborih drobnih pevcev,
ki nam ljubko žvrgolé,
da s pomlájeno mladostjo
bije silneje srce.

Pa še drugo lepo pesem,
mladež, bi zapel ti jaz,
ko bi vedel, da zaupno
poslušala boš moj glas.

Pomni, draga deca moja,
da pomladi le enkrat
sije ti cvetoča doba —
le enkrat, oj le enkrat!

In to mlado nežno cvetje —
oj, kak naglo se ospé
in kak hitro žar kreposti
v srcu zvenjenem umrè!

Mokriški.

Le spomin.

Prišla je pomlad,
pomladila svet,
zasadila cvet
sred zelenih trat.

Prišel spet je maj,
ž njim so ptičice,
ptičke-pevčice,
priletele v gaj.

K meni v vas prišel
pa je le spomin
na radostne dni,
na mladostne dni...

Bogumil Gorenjko.

Mladi zvezdoznanec.

V dosedanjih razmotrivanjih našega nebesa smo si pridobili že toliko potrebnih splošnih pojmov, da bi mogli preiti k natančnejšemu opisu nebesnih teles. Seznaniti se nam je le še z gibanjem nebesnih teles. Naravno je, da si ogledamo to gibanje spet pri našem osolnčju.

Središče našega osolnčja je veličastno solnce. To solnce ima veliko družino. 1. Osem velikih premičnic, ki so nam že znane. Te premičnice, razen Merkurja in Venere, imajo po eno ali več sopremičnic, mesecev. 2. Veliko število prav majhnih premičnic, o katerih se bomo pozneje poučili. 3. Neznano število zvezd repatic in slednjic nebroj prav majhnih delcev nebesnih teles, kateri se nam prikazujejo kot zvezdni utrinki.